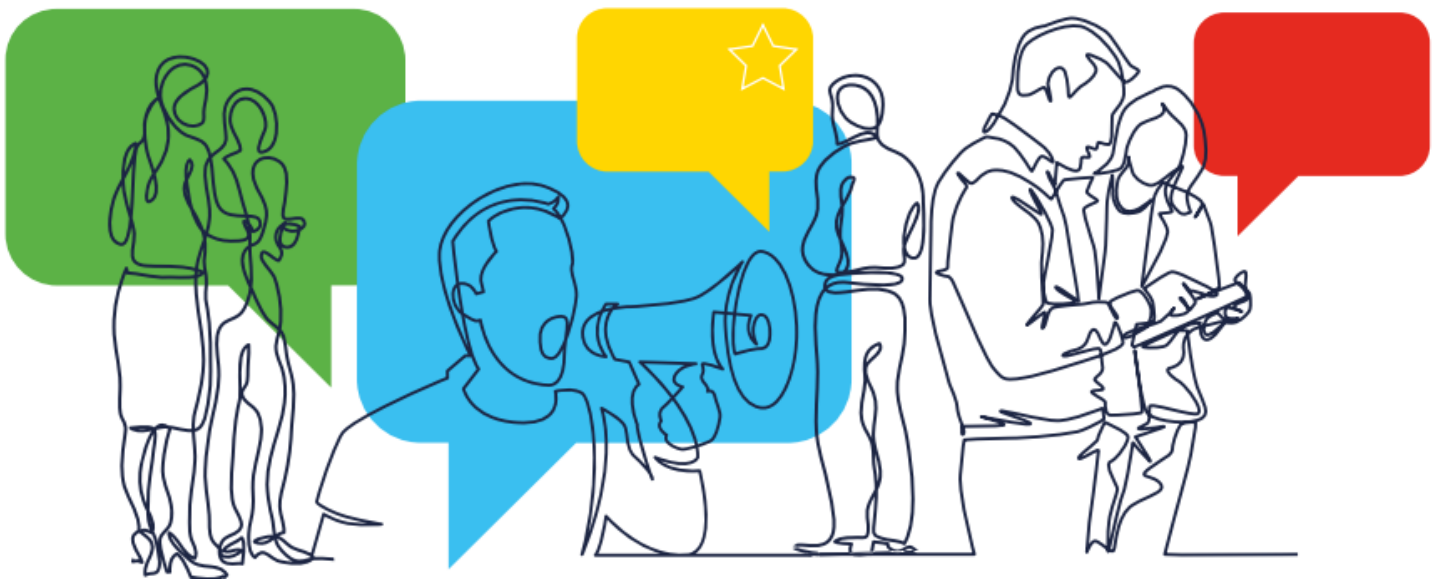

EIROPAS PILSOŅU INICIATĪVAS FORUMS

Informācijas pakete par Eiropas pilsoņu
iniciatīvu pilsoniskās sabiedrības
organizācijām

LEARN - DISCUSS - CONNECT - SEEK ADVICE

Eiropas pilsoņu iniciatīva: svarīgākie fakti

Kopš 2012. gada Eiropas pilsoņu iniciatīva (EPI) dod ES pilsoņiem iespēju noteikt ES darba kārtību. Tā ļauj ES pilsoņiem izstrādāt priekšlikumus par jautājumiem, kas viņiem ir svarīgi un kas ir ES kompetencē.

7 ES pilsoņi no 7 dažādām ES valstīm var ierosināt ES likumdošanas iniciatīvu, izmantojot EPI. Kad iniciatīva ir reģistrēta, citi ES pilsoņi var parakstīt iniciatīvu tiešsaistē, izmantojot tam paredzētu tiešsaistes parakstu vākšanas sistēmu, vai papīra formātā.

Ja iniciatīva savāc 1 miljonu derīgu parakstu no vismaz 7 ES valstu pilsoņiem, Eiropas Komisijai tā ir jāizskata un jāizlemj, kā turpināt iniciatīvas īstenošanu.

Kāpēc EPI ir efektīvs instruments jūsu mērķu sasniegšanai?

A) Ar EPI var ietekmēt ES politikas veidošanu.

EPI ir demokrātisks instruments, kas ļauj Eiropas pilsoņiem iekļaut viņiem svarīgus jautājumus ES darba kārtībā. Tas ir pirmais transnacionālais šāda veida līdzdalības demokrātijas instruments, kas ir vitāli svarīgs tilts starp iedzīvotājiem un ES iestādēm. **Iepriekšējās sekmīgās iniciatīvas jau ir atstājušas iespaidu uz ES tiesību aktiem un likumdošanu**, piemēram:

- **Ūdens un sanitārija ir cilvēka tiesības! Ūdens ir sabiedriska labums, nevis prece!**

Šī 2012. gadā uzsāktā iniciatīva bija pirmā EPI, kas savāca vairāk nekā miljonu parakstu un ko oficiāli atzina Eiropas Komisija. Iniciatīvas mērķis bija nodrošināt, ka visiem ES tiek garantēta piekļuve dzeramajam ūdenim un sanitārijai, un novērst ūdensapgādes pakalpojumu liberalizāciju. Reaģējot uz sabiedrības spiedienu un politisko mobilizāciju saistībā ar šo iniciatīvu, Komisija atzina nepieciešamību rīkoties.

Tā rezultātā Komisija 2018. gadā ierosināja pārskatīt ES Dzeramā ūdens direktīvu, īpašu uzmanību pievēršot krāna ūdens kvalitātes un pieejamības uzlabošanai, jo īpaši marginalizētām un neaizsargātām grupām.

- **“Kosmētikas līdzekļi bez neželības: tiekties uz Eiropu, kurā nenotiek izmēģinājumi ar dzīvniekiem”**

Šajā 2022. gada iniciatīvā tika aicināts stiprināt ES aizliegumu veikt izmēģinājumus ar dzīvniekiem kosmētikas līdzekļu pārbaudēs. Tā arī centās reformēt ķīmiskā drošuma noteikumus, nodrošinot drošu un ilgtspējīgu ķīmikāliju pārvaldības satvaru, kas nav atkarīgs no izmēģinājumiem ar dzīvniekiem.

Eiropas Komisija 2023. gadā ierosināja turpināt piemērot un īstenot aizliegumu veikt izmēģinājumus ar dzīvniekiem, vienlaikus ņemot vērā arī to, ka ir vajadzīgas izmaiņas tiesību aktos, lai precizētu saikni starp Kosmētikas līdzekļu regulu un REACH regulu. Turklāt tā paziņoja par plāniem līdz 2026. gada pirmajam ceturksnim publicēt ceļvedi, kura mērķis ir aizstāt izmēģinājumus ar dzīvniekiem ķīmiskā drošuma novērtējumos.

- **“Pārtraukt haizivju spuru atdalīšanu – pārtraukt tirdzniecību”**

Šo iniciatīvu parakstīja 1 119 996 pilsoņi no 27 ES dalībvalstīm, aicinot Komisiju rīkoties, lai izbeigtu atdalītu haizivju spuru tirdzniecību ES, tostarp to importu, eksportu un tranzītu.

Eiropas Komisija 2023. gadā publicēja savu atbildi, apņēmoties no 2025. gada janvāra sākt haizivju produktu tirdzniecības uzraudzību, izsekojot visvairāk tirgotās haizivju sugas. Saskaņā ar tās apņemšanos izstrādāt detalizētākus datus par ES importu un eksportu, lai uzlabotu statistiku par haizivju produktu tirdzniecību, Komisija izveidoja 13 jaunus tarifu kodus attiecībā uz haizivīm un haizivju spurām. Šie kodi ļaus izsekot visvairāk tirgotajām haizivju sugām, tai skaitā zilajai haizivij un īsspuru mako. Kodus sāka piemērot 2025. gada janvārī. Turklāt Komisija ir rīkojusi sabiedriskās apspriešanas, lai apkopotu pierādījumus un veiktu ietekmes novērtējumu par iespējamu aizliegumu tirgot atdalītas spuras ar mērķi izvērtēt virkni politikas pasākumu.

Tikmēr ES ir apņēmusies īstenot spēkā esošos noteikumus un saglabāt savu vadošo lomu globālajos aizsardzības centienos. Tas nozīmē veicināt starptautisku haizivju saglabāšanas un pārvaldības pasākumu pieņemšanu un iestāties par haizivju spuru atdalīšanas aizliegumu visā pasaulē.

Lasīt vairāk stāstu par sekmīgajām EPI.

B) EPI palīdz organizatoriem palielināt informētību par konkrētu tēmu.

EPI uzsākšana ir kas vairāk par parakstu vākšanu — tas ir veids, kā Eiropas mērogā vairot izpratni par jums svarīgu jautājumu. No brīža, kad jūsu iniciatīva ir reģistrēta, jūs kļūstat pamanāms ES mērogā un jums paveras iespējas sadarbībai ar ES iestādēm, plašsaziņas līdzekļiem, pilsonisko sabiedrību un plašāku sabiedrību.

Rīkojot kampaņas dalībvalstīs, jūs nosakāt publisko debašu darba kārtību un iekļaujat savu jautājumu galvenajās ES diskusijās. Jūsu EPI var pat novest pie jaunu tiesību aktu izstrādes, taču tikmēr jums tiek dota platforma un telpa, lai radītu impulsu, mobilizētu atbalstītājus, izveidotu kopienas, kas saistīta ar jūsu mērķi, un rosinātu sarunas, kas sniedzas ārpus valsts mēroga.

Tādas sekmīgas kampaņas kā *"Ārā no sprostiem"* un *"Aizliegt glifosātu"* ir parādījušas, kā EPI organizatori var veidot vēstījumus, ietekmēt sabiedrisko domu un mudināt iestādes reaģēt. Ar EPI palīdzību jums ir iespēja paaugstināt sava jautājuma līmeni un iesaistīt arī citus šajā kampaņā.

Dažas sekmīgas EPI un to panākumi dalībvalstīs

Dažās dalībvalstīs, piemēram, Latvijā, Maltā un Ungārijā, EPI ir guvušas lielus panākumus. Itālijā, Spānijā un Vācijā EPI bieži ir sasniegušas nepieciešamo parakstītāju skaitu. EPI ir palīdzējusi panākt aktīvākas debates par šo iniciatīvu izvirzītajiem jautājumiem.

Kā sākt Eiropas pilsoņu iniciatīvu

Atbilstība

EPI var uzsākt ikviens ES pilsonis, kurš sasniedzis vecumu, kad var balsot Eiropas vēlēšanās. Vieni gās divas prasības ir šādas:

- iniciatīva ir jāuzsāk 7 ES pilsoņiem, kas dzīvo 7 dažādās ES valstīs;
- iniciatīvai jāattiecas uz jautājumu, kas atbilst Komisijas pilnvarām iesniegt tiesību akta priekšlikumu, un tas nedrīkst būt aizskarošs vai pretrunā ES vērtībām.

EPI var iesniegt jebkurā ES oficiālajā valodā.

PADOMS

Dažās dalībvalstīs EPI var parakstīt un uzsākt ES pilsoņi no 16 gadu vecuma. Šobrīd tās ir Austrija, Beļģija, Igaunija, Malta, Spānija, Vācija. Grieķijā to var darīt no 17 gadu vecuma.

Hronoloģisks pārskats un galvenie soļi

1. SOLIS. Kopā vismaz 7 pilsoņi no 7 ES valstīm, kuriem ir tiesības balsot Eiropas vēlēšanās, izveido EPI organizatoru grupu un nosaka savas iniciatīvas mērķus.

2. SOLIS. Organizatori iesniedz savu iniciatīvu reģistrācijai Eiropas Komisijā

Pirms parakstu vākšanas jūsu iniciatīvai jābūt oficiāli reģistrētai Eiropas Komisijā. Lai to izdarītu:

- vispirms izveidojiet organizatora kontu, ko izmantosiet, lai pārvaldītu savu iniciatīvu un sazinātos ar Komisiju visā EPI procesā,
- pēc tam jūs iesniedzat savu iniciatīvu reģistrācijai, sniedzot īsu ierosinātā pasākuma aprakstu vienā no ES oficiālajām valodām, kā arī attiecīgo informāciju, piemēram, par jūsu iniciatīvas mērķiem, informāciju par jūsu organizatoru grupu, saņemto finansējumu un apliecinājumiem dokumentiem,
- lai jūsu iniciatīvu varētu reģistrēt, tai jāatbilst konkrētiem juridiskiem kritērijiem. Piemēram, tai jāatbilst Komisijas pilnvarām ierosināt tiesību aktus, tā nedrīkst būt aizskaroša vai pretrunā ES

vērtībām, un tai ir jāatbilst formālajām prasībām.

Nemiet vērā, ka **Eiropas Komisija reģistrēs tikai tādas iniciatīvas, kas atbilst juridiskajām prasībām**. Tā novērtē jūsu iesniegumu un parasti sniedz atbildi divu mēnešu laikā.

Ja jūsu iniciatīva tiks pieņemta, tā tiks publicēta oficiālajā EPI tīmekļvietnē. Tad jums būs **6 mēneši laika**, lai izvēlētos parakstu vākšanas sākuma datumu.

3. SOLIS. Sāciet parakstu vākšanu!

Kad iniciatīva ir reģistrēta un esat izvēlējis sākuma datumu, **jums ir 12 mēneši laika, lai savāktu vismaz 1 miljonu derīgu parakstu no vismaz 7 ES valstu pilsoņiem**.

Lai varētu parakstīt EPI, atbalstītājiem jābūt:

- ES pilsoņiem neatkarīgi no tā, kur viņi dzīvo,
- pietiekami veciem, lai drīkstētu balsot Eiropas Parlamenta vēlēšanās, parasti šis vecums ir 18 gadi. Dažās valstīs, piemēram, Austrijā, Beļģijā, Igaunijā, Maltā, Somijā un Vācijā iniciatīvu var parakstīt no 16 gadu vecuma, bet Grieķijā — no 17 gadu vecuma.

Pārliecinieties, ka tiek ievēroti datu aizsardzības noteikumi un izmantojiet oficiālās parakstu vākšanas veidlapas.

4. SOLIS. Jāiesniedz vairāk nekā 1 miljons parakstu pārbaudei valsts iestādēm.

Organizatoriem ir ne vairāk kā 3 mēneši laika, lai iesniegtu savāktos parakstus kompetentajā m iestādēm katrā dalībvalstī.

Iestāžu rīcībā ir vēl 3 mēneši, lai pārbaudītu, kuri paraksti par atbalstu ir derīgi.

5. SOLIS. Jāiesniedz Eiropas Komisijai izskatīšanai iniciatīva un apliecinājumi, kas 4. solī saņemti no valsts iestādēm.

Organizatoriem ir 3 mēneši laika, lai iesniegtu savu iniciatīvu un parakstu īstuma apliecinājumus Eiropas Komisijai. To visu var izdarīt, izmantojot organizatora kontu. Šis brīdis nosaka pārējos termiņus.

6. SOLIS. Jāsaņem atbilde

- Eiropas Komisija aicina organizatoru grupu uz sanāksmi, kurā viņiem ir iespēja pamatot savas EPI nepieciešamību.

- 1 mēneša laikā pēc iesniegšanas (5. solis)
- Eiropas Parlaments aicina organizatorus uz atklātu uzklauššanu, kam seko debates plenārsēdē ar iespēju pieņemt rezolūciju par attiecīgo jautājumu.
 - 3 mēnešu laikā pēc iesniegšanas (5. solis)
- Eiropas Komisija sniedz detalizētu atbildi uz iniciatīvu oficiāla paziņojuma veidā. Atbildē ietver juridiskos un politiskos secinājumus, visas darbības, ko Komisija plāno veikt, un šo darbību veikšanas vai neveikšanas iemeslus.
 - 6 mēnešu laikā pēc iesniegšanas (5. solis) un pēc atklātās uzklauššanas Eiropas Parlamentā

Kas darāms tālāk: jautājumi, kas rodas organizatoriem

- *Kā atrast citu valstu pilsoņus, kas kopā ar mani ierosinās EPI?*
- *Kā pamudināt citu valstu pilsoņus parakstīt manu EPI?*
- *Kā strukturēt komandu?*
- *Kur rast finansējumu EPI?*
- *Kā sastādīt EPI budžetu?*
- *Kādus kanālus izmantot, lai uzrunātu iedzīvotājus?*

Atbildes uz šiem jautājumiem var atrast mūsu norādījumos un [EPI forumā](#).

K? vad?t Eiropas pilso?u iniciat?vu

Lai sekmīgi pārvaldītu EPI kampaņu, ir vajadzīga stratēģiska sagatavošanās, strukturēta organizācija un pielāgojama komunikācijas pieeja. Zemāk ir izklāstīti būtiski soļi un paraugprakse, lai atbalstītu organizatorus visā kampaņas laikā.

1. Finansējuma nodrošināšana un laicīga sagatavošanās

Finansējuma iegūšana jau pašā sākumā ir ļoti svarīga, lai atbalstītu sākotnējos kampaņas pasākumus, piemēram, tīmekļvietnes izstrādi, partneru noteikšanu un komunikācijas rīku izveidi. Agrīns finansiālais atbalsts nodrošina stabilu pamatu pirms iniciatīvas oficiālās uzsākšanas, ļaujot kampaņai ātri gūt panākumus un saglabāt dinamiku. Lai iegūtu detalizētus norādījumus par līdzekļu vākšanas stratēģijām un pārredzamu ziņošanu, organizatori tiek aicināti iepazīties ar lapu par to, [kā](#)

efektīvi piesaistīt līdzekļus un ziņot par tiem.

2. Skaidra uzdevumu noteikšana komandā

Labi strukturēta komanda ar skaidri noteiktiem uzdevumiem uzlabo efektivitāti un pārskatatbildību. Iepriekšējie kampaņas organizatori ir uzsvēruši, ka skaidra pienākumu noteikšana tādās jomās kā komunikācija, juridiskie jautājumi un valsts mēroga aktivitātes palīdz novērst pārklāšanos un pārraprumus, kā arī nodrošina efektīvu katra kampaņas aspekta pārvaldību.

3. Kampaņas stratēģijas pielāgošana vietējiem apstākļiem

Ir ļoti svarīgi pielāgot kampaņas vēstījumus un pasākumus katras mērķa valsts kultūras un politiskajai videi. Sekmīgas kampaņas, piemēram, “*Mana balss, mana izvēle*”, ir pierādījušas, ka izpratne par vietējām paražām, kultūrām un komunikācijas stilu ievērojami uzlabo dažādu auditoriju iesaisti un vairo uzticību.

4. Simbolisku datumu un notikumu izmantošana

Kampaņas pasākumu sasaiste ar plaši zināmiem simboliskiem datumiem var uzlabot pamanāmību un sabiedrības interesi. Piemēram, iniciatīva “*Kosmētikas līdzekļi bez nežēlības*” efektīvi izmantoja Starptautisko kaķu dienu, lai piesaistītu atspoguļojumu plašsaziņas līdzekļos un palielinātu informētību. Iniciatīva “*Aizliegt konversijas praksi*” izmantoja praida nedēļu, lai dažu dienu laikā sasniegtu 700 000 parakstu, tādējādi parādot vērtību, kāda ir kampaņas aktivitāšu saskaņošanai ar nozīmīgiem kultūras brīžiem.

Jūsu EPI atbalsta centrs

EPI forums ir tiešsaistes sadarbības platforma visās oficiālajās ES valodās. Tās mērķis ir sniegt norādījumus un informāciju EPI organizatoriem vai personām, kuras tās interesē. Forums ir galvenais atbalsta punkts, kur iegūt praktisku informāciju, rīkot kampaņas un saņemt juridiskas konsultācijas, kā arī apspriest ar EPI saistītus jautājumus.

Saskaņā ar līgumu ar Eiropas Komisiju šo platformu pārvalda bezpeļņas organizācija Eiropas Pilsoņu uzticības dienests (ECAS).

EPI foruma sadaļā “[Praktiski norādījumi](#)” var atrast noderīgus resursus, norādījumus, veiksmes stāstus, tīmekļsemināru ierakstus un citu informāciju par EPI.

Sadaļa “[Jautāji? Ekspertam](#)” piedāvā bezmaksas, īpaši pielāgotus norādījumus par dažādām tēmām, tostarp juridiskiem jautājumiem (piemēram, kā pārbaudīt, vai iniciatīvas ideja ietilpst ES tiesiskās darbības jomā), kampaņu stratēģijām, līdzekļu vākšanu un citiem jautājumiem.

Organizatori var arī sazināties ar kontaktpersonām: [kontaktpunkti valsts līmenī](#) (vairumā gadījumu tā ir valsts pārvaldes iestāde).

K? pilso?i var atbalst?t EPI

Visas aktuālās iniciatīvas ir atrodamas [Eiropas pilsoņu iniciatīvas tīmekļvietnē](#), kur tās var arī parakstīt. Lai atbalstītu EPI, var aizpildīt paziņojumu par atbalstu vai nu tiešsaistē, vai papīra formātā.

[Šeit var atrast visas jaunākās EPI, ko pašlaik var parakstīt:](#)

K? pilsonisk?s sabiedr?bas organiz?cijas var atbalst?t EPI

Jūsu organizācija EPI var atbalstīt dažādi, piemēram, pievienojoties NVO koalīcijai, kas atbalsta kādu EPI, vai tādu izveidojot. Iesaistoties kampaņā, jūs reāli palīdzēsiet EPI sasniegt plašāku auditoriju. Jūs varat apsvērt aktīvu iesaistīšanos tādās kampaņas jomās kā pārstāvēšana, popularizēšana, kopienas veidošana, speciālo zināšanu piedāvāšana, pētniecības datu apmaiņa, parakstu vākšana, finansiāls atbalsts un/vai cilvēkresursi.

Lūk, daži veidi, kā pilsoniskās sabiedrības organizācijas var sniegt ieguldījumu.

1. Koalīciju veidošana un pievienošanās tām

Sadarbība ar NVO un potenciālajiem partneriem, kā arī ciešas attiecības ar sabiedrotajām organizācijām ir sekmīgu EPI kampaņu pamatstratēģija. Piemēram, “*PsychedeliC*” organizatori sāka kampaņu, sadarbojoties ar partnerorganizācijām valsts līmenī, lai veidotu vietējo fondu. Tāpat iniciatīva “*Mana balss, mana izvēle*” izveidoja vairāk nekā 250 atbalsta organizāciju tīklu, kas sniedzas tālāk par tradicionālo reproduktīvās veselības nozari un sadarbošanos ar ietekmētājiem sociālajos medijos. Organizatoru stratēģija ietvēra negaidītu partneru iesaistīšanu, piemēram, aktieru, mūzikas grupu un pat alpīnistu klubu. Šī iekļaujošā un radošā pieeja palīdzēja paplašināt atbalstu, sasniegt dažādas auditorijas un ievērojami palielināt kampaņu pamanāmību un finansējuma iespējas.

2. Popularizēšana un mobilizēšana

Izmantojiet savus kontaktus, pasākumus un platformas, lai palielinātu informētību, veicinātu iniciatīvas parakstīšanu un iesaistītu politikas veidotājus. Jūsu nostiprinātā uzticamība un piekļuve mērķgrupām var paātrināt parakstu vākšanu un veicināt sabiedrības iesaisti.

3. Resursu nodrošināšana

Atbalsts var ietvert finanšu resursus, laiku, sanāksmju vietas vai digitālos rīkus. Daudzas kampaņas gūst milzīgu labumu no ieguldījumiem natūrā, kas samazina darbības izmaksas un paplašina informēšanas spējas.

4. Iesaiste līdzekļu vākšanā un partnerības veidošanā

Koalīcijas un sadarbība ir cieši saistītas ar efektīvu līdzekļu vākšanu. Līdzekļu vākšana ir daudz plašāka par vienkāršu ziedojumu vākšanu vai finansiāla atbalsta nodrošināšanu. Sekmīgs līdzekļu piesaistītājs ir kāds, kas veido stratēģiskas partnerības, uzlabo kampaņu pamanāmību un aktīvi veicina kopienas veidošanu un pārvaldību. Lai paplašinātu finansējuma iespējas, ir svarīgi izpētīt plašākus resursus, piemēram, ES Pārredzamības reģistru, valstu pārredzamības portālus vai starptautiskās finansējuma datubāzes, kas var palīdzēt identificēt potenciālos NVO partnerus, fondus un korporatīvos sponsorus. Ir vērtīgi sadarboties arī ar publisko sektoru, tai skaitā partnerības ar publiskām struktūrām, līdzīgu EPI iepriekšējiem finansētājiem vai institucionāls atbalsts, izmantojot ES dotācijas, piemēram, programmu “Pilsoni, vienlīdzība, tiesības un vērtības” (CERV). Korporatīvās struktūras var būt arī nozīmīgi sponsori. Piemēram, “*Kosmētikas līdzekļi bez nežēlības*” saņēma finansiālu atbalstu no tādiem zīmoliem kā The Body Shop, Dove un Unilever, veicinot gan zīmola atpazīstamību, gan kopīgus korporatīvās sociālās atbildības mērķus.

Piemēram, sekmīgā EPI “*Ārā no sprostiem*” tika realizēta, sadarbojoties 170 pilsoniskās sabiedrības organizācijām visā Eiropā. Katra no tām palīdzēja sekmīgi īstenot šo iniciatīvu. Lūk, dažas organizā

cijas, kas atbalsta šo iniciatīvu:

Arī jūsu organizācija var izmantot EPI, lai pievērstos jums svarīgam jautājumam!

Papildu atsauces

- Eiropas pilsoņu iniciatīvas tīmekļvietne:
 - Kā tā darbojas
 - Ar ko sākt
 - Datu aizsardzība
- EPI foruma tīmekļvietne:
 - Praktisku norādījumu sadaļa
 - Kā vākt parakstus
 - Kā sagatavot iniciatīvu reģistrācijai
 - Kā meklēt partnerus
 - Kā iegūt līdzekļus
 - Kā organizēt kampaņu
 - Jautājiet ekspertam sadaļa, kur varat saņemt bezmaksas juridiskus padomus un padomus saistībā ar kampaņu.
- Vietējie kontakti. Kontaktpunkti valsts līmenī un EPI vēstnieki

Jaunumi

- Abonējiet ikmēneša e-jaunumus (angļu un 23 citās valodās), lai uzzinātu par EPI norisēm https://citizens-initiative.europa.eu/newsletter/subscribe_lv

- Pievienojieties EPI Facebook grupai